

31986L0653

31.12.1986

JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE

L 382/17

DIRECTIVA CONSILIULUI
din 18 decembrie 1986
privind coordonarea legislației statelor membre referitoare la agenții comerciale independente

(86/653/CEE)

CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 57 alineatul (2) și articolul 100,

având în vedere propunerea Comisiei (1),

având în vedere avizul Adunării (2),

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social (3),

întrucât restricțiile în calea libertății de stabilire și a libertății de a presta servicii privind activitățile de intermediere în comerț, industrie și industriile artizanale au fost eliminate prin Directiva 64/244/CEE (4);

întrucât diferențele dintre legislațiile interne privind reprezentarea comercială afectează în mod considerabil condițiile de concurență și de derulare a activității respective în cadrul Comunității și dăunează atât protecției agenților comerciali în raporturile cu comitenții lor, cât și siguranței tranzacțiilor comerciale; întrucât, în plus, diferențele respective inhibă în mod substanțial încheierea și derularea contractelor de reprezentanță comercială în care comitentul și agentul comercial sunt stabiliți în state membre diferite;

întrucât schimbul de mărfuri între statele membre trebuie să aibă loc în condiții similare celor de pe piața unică, iar acest lucru necesită apropierea sistemelor juridice din statele membre în asemenea măsură încât să satisfacă buna funcționare a pieței comune; întrucât, în această privință, regulile referitoare la conflictul dintre legi nu înlătură, în materie de reprezentare comercială, incompatibilitățile susmenționate și nici nu ar putea să o facă chiar dacă ar fi uniformizate și, prin urmare, că armonizarea propusă este necesară făcând abstracție de existența regulilor respective;

întrucât, în această privință, trebuie să se acorde prioritate relației juridice dintre agentul comercial și comitent;

întrucât armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la agenții comerciale, cu respectarea progresului realizat, trebuie să se facă luând în considerare principiile de la articolul 117 din tratat;

întrucât ar trebui să se acorde perioade de tranziție suplimentare anumitor state membre care trebuie să depună un efort deosebit pentru a-și adapta reglementările, în special cele legate de despăgubirea pentru rezilierea contractului dintre comitent și agentul comercial, în conformitate cu cerințele prezentei directive,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

Domeniul de aplicare

Articolul 1

(1) Armonizarea măsurilor prevăzute în prezenta directivă se aplică actelor cu putere de lege și actelor administrative din statele membre, care reglementează relațiile dintre agenții comerciale și comitenții lor.

(2) În sensul prezentei directive, „agentul comercial” reprezintă intermediarul care desfășoară o activitate independentă și care este în permanență autorizat să negocieze vânzarea sau cumpărarea produselor în numele altei persoane, denumită în continuare „comitent”, sau să negocieze și să încheie astfel de tranzacții pentru și în numele comitentului în cauză.

(3) În sensul prezentei directive, agentul comercial nu include, în mod special:

- o persoană care, în calitatea sa de angajat cu funcție superioară, este împuternicită să contracteze angajamente care sunt obligatorii pentru o companie sau asociație;
- un partener care este autorizat legal să contracteze angajamente care devin obligatorii pentru partenerii săi;
- un administrator judiciar, un lichidator sau un judecător sindic.

Articolul 2

(1) Prezenta directivă nu se aplică:

- agenților comerciali ale căror activități nu sunt remunerate;

(1) JO C 13, 18.1.1977, p. 2; JO C 56, 2.3.1979, p. 5.

(2) JO C 239, 9.10.1978, p. 17.

(3) JO C 59, 8.3.1978, p. 31.

(4) JO 56, 4.4.1964, p. 869/64.

— agenților comerciali, în măsura în care aceștia operează la bursa de mărfuri sau pe piața de mărfuri sau

— organismului cunoscut sub denumirea de „Crown Agents for Overseas Governments and Administrations”, înființat în Regatul Unit în temeiul Legii privind agenții Coroanei din 1979, sau filialele acestora.

(2) Fiecare stat membru are dreptul să prevadă că prezenta directivă nu se aplică acelor persoane ale căror activități de agenți comerciali sunt considerate secundare potrivit legislației statului membru respectiv.

CAPITOLUL II

Drepturi și obligații

Articolul 3

(1) În exercițiul activității, agentul comercial trebuie să promoveze interesele comitentului său și să acționeze loial și de bună credință.

(2) Agentul comercial trebuie, în special:

- (a) să depună eforturile necesare pentru negocierea și, după caz, încheierea tranzacțiilor de care a fost mandatat să se ocupe;
- (b) să comunice comitentului său toate informațiile necesare pe care le deține;
- (c) să respecte instrucțiunile rezonabile primite de la comitentul său.

Articolul 4

(1) În relațiile sale cu agentul comercial, comitentul trebuie să acționeze loial și de bună credință.

(2) Comitentul trebuie, în special:

- (a) să îi furnizeze agentului comercial documentația necesară referitoare la produsele în cauză;
- (b) să obțină pentru agentul său comercial informațiile necesare pentru executarea contractului de agenție și, în special, să îl înștiințeze pe agentul comercial într-o perioadă de timp rezonabilă în cazul în care anticipează că volumul tranzacțiilor comerciale va fi cu mult mai mic decât cel la care s-ar fi așteptat în mod normal agentul comercial.

(3) În plus, comitentul trebuie să îl informeze pe agentul comercial, într-o perioadă de timp rezonabilă, cu privire la acceptarea, refuzul sau orice neexecutare din partea sa, a tranzacției comerciale pe care agentul comercial a obținut-o pentru comitent.

Articolul 5

Părțile nu trebuie să deroge de la dispozițiile articolelor 3 și 4.

CAPITOLUL III

Remunerația

Articolul 6

(1) În absența unui acord între părți asupra acestei probleme și fără să aducă atingere aplicării dispozițiilor obligatorii ale statelor membre cu privire la nivelul remunerației, agentul comercial are dreptul la remunerația de care agenții comerciali numiți pentru comercializarea produsele care fac obiectul contractului său de agenție beneficiază în mod obișnuit în locul în care acesta își desfășoară activitățile. În lipsa unei astfel de uzanțe, agentul comercial este îndreptățit să primească o remunerație rezonabilă, având în vedere toate aspectele tranzacției.

(2) Orice parte din remunerație care variază în funcție de numărul sau valoarea tranzacțiilor comerciale se consideră comision în sensul prezentei directive.

(3) Articolele 7-12 nu se aplică dacă agentul comercial nu este remunerat, în tot sau în parte, prin comision.

Articolul 7

(1) Agentul comercial are dreptul la comision pentru tranzacțiile comerciale încheiate în termenul prevăzut în contractul de agenție:

- (a) în cazul în care tranzacția a fost încheiată ca rezultat al acțiunii sale sau
- (b) în cazul în care tranzacția a fost încheiată cu un terț pe care acesta l-a câștigat anterior în calitate de client pentru tranzacții de același fel.

(2) Agentul comercial are totodată dreptul la comision pentru tranzacțiile încheiate în termenul prevăzut în contractul de agenție:

- fie în cazul în care i se încredințează o anumită zonă geografică sau un anumit grup de clienți,
- fie în cazul în care acesta deține exclusivitate pentru o anumită zonă geografică sau un anumit grup de clienți,

și în cazul în care tranzacția a fost încheiată împreună cu un client care aparține zonei sau grupului respectiv.

Statele membre trebuie să includă în legislația lor una dintre posibilitățile menționate la cele două linii menționate anterior.

Articolul 8

Agentul are dreptul la comision pentru tranzacțiile comerciale încheiate după expirarea contractului de agenție:

- (a) în cazul în care tranzacția este în principal rezultatul eforturilor agentului comercial în perioada de derulare a contractului de agenție și în care tranzacția a fost încheiată într-un termen rezonabil de la expirarea contractului sau

- (b) în cazul în care, potrivit condițiilor de la articolul 7, comanda terței părți a ajuns la comitent sau la agentul comercial înainte de expirarea contractului de agenție.

Articolul 9

Agentul comercial nu are dreptul la comisionul prevăzut la articolul 7, în cazul în care acel comision este datorat, în temeiul articolului 8, agentului comercial precedent, decât dacă, datorită condițiilor, este echitabil să se împartă comisionul între agenții comerciali.

Articolul 10

(1) Comisionul devine exigibil de îndată ce și în măsura în care una din următoarele condiții este îndeplinită:

- (a) comitentul a executat tranzacția sau
- (b) comitentul ar fi trebuit să execute tranzacția, potrivit înțelegerii cu terțul sau
- (c) terțul a executat tranzacția.

(2) Comisionul devine exigibil cel mai târziu atunci când terțul și-a executat partea sa din tranzacție sau ar fi trebuit să o facă în cazul în care comitentul și-a executat partea sa din tranzacție, așa cum ar fi trebuit.

(3) Comisionul se plătește cel târziu în ultima zi a lunii următoare trimestrului în care el devine exigibil.

(4) Nu se poate deroga prin acord de la alineatele (2) și (3), în detrimentul agentului comercial.

Articolul 11

(1) Dreptul la comision se poate stinge numai dacă și în măsura în care:

- s-a stabilit că nu va fi executat contractul dintre terț și comitent și
- acest fapt este rezultatul unei cauze pentru care comitentul nu este vinovat.

(2) Comisiunile percepute deja de agentul comercial se rambursează, în cazul în care dreptul la acest comision s-a stins.

(3) Nu se poate deroga prin acord de la alineatul (1), în detrimentul agentului comercial.

Articolul 12

(1) Comitentul transmite agentului său comercial o situație a comisionului exigibil cel mai târziu în ultima zi din luna următoare trimestrului în care comisionul devine exigibil. Această

situație va stabili principalele componente folosite la calcularea valorii comisionului.

(2) Agentul comercial are dreptul să ceară să i se asigure toate informațiile și, în special, un extras din evidențele contabile, pe care comitentul său le deține și de care are nevoie pentru a verifica valoarea comisionului ce i se cuvine.

(3) Nu se poate deroga prin acord de la alineatele (1) și (2) în detrimentul agentului comercial.

(4) Prezenta directivă nu intră în contradicție cu dispozițiile interne ale statelor membre care recunosc dreptul agentului comercial de a verifica evidențele contabile ale comitentului.

CAPITOLUL IV

Încheierea și rezilierea contractului de agenție

Articolul 13

(1) Fiecare parte are dreptul să primească de la cealaltă parte, la cerere, un document scris, în care sunt stabilite clauzele contractului de agenție, inclusiv toate clauzele convenite ulterior. Renunțarea la acest drept nu este permisă.

(2) Fără să aducă atingere dispozițiilor alineatului (1), fiecare stat membru poate prevedea că un contract de agenție nu poate fi valabil dacă nu este încheiat în scris.

Articolul 14

Contractul de agenție pentru o perioadă fixă care continuă să fie derulat de ambele părți după expirarea perioadei respective este considerat contract de agenție pe o perioadă nedeterminată.

Articolul 15

(1) Contractul de agenție încheiat pe o perioadă nedeterminată poate fi reziliat de oricare dintre părți prin înștiințare.

(2) Perioada de înștiințare este de o lună pentru primul an al derulării contractului, de două luni pentru cel de-al doilea an început și de trei luni pentru cel de-al treilea an început și pentru anii următori. Părțile nu pot conveni perioade de înștiințare mai scurte.

(3) Statele membre pot stabili perioada de înștiințare la patru luni pentru cel de-al patrulea an al derulării contractului, la cinci luni pentru cel de-al cincilea an și la șase luni pentru cel de-al șaselea an și pentru anii următori. Acestea pot hotărî că părțile nu au voie să convingă asupra unor perioade mai scurte.

(4) În cazul în care părțile cad de acord asupra unor perioade mai lungi decât cele stabilite în alineatele (2) și (3), perioada de înștiințare pe care trebuie să o respecte comitentul nu este mai scurtă decât cea pe care trebuie să o respecte agentul comercial.

(5) În cazul în care nu s-a convenit altfel de către părți, încheierea perioadei de înștiințare trebuie să coincidă cu încheierea unei luni calendaristice.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică unui contract de agenție pentru o perioadă determinată în care acest contract este transformat, în temeiul articolului 14, în contract de agenție pe perioadă nedeterminată, fiind subînțeles că la calcularea perioadei de înștiințare trebuie avută în vedere perioada determinată precedentă.

Articolul 16

Prezenta directivă nu afectează aplicarea legislației statelor membre prin care acestea prevăd rezilierea imediată a contractului de agenție:

- (a) în cazul în care una dintre părți nu a reușit să-și îndeplinească toate sau o parte din obligațiile care îi revin;
- (b) în situații excepționale.

Articolul 17

(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a asigura agentului comercial, după expirarea contractului de agenție, o indemnizație potrivit alineatului (2) sau repararea prejudiciului potrivit alineatului (3).

(2) (a) Agentul comercial are dreptul la indemnizație în cazul și în măsura în care:

- a adus comitentului noi clienți sau a contribuit substanțial la creșterea volumului de afaceri întreprinse cu clienții existenți, iar comitentul continuă să obțină beneficii substanțiale din afacerile cu acești clienți și
- plata acestei indemnizații este echitabilă având în vedere toate împrejurările și, în special, comisionul pierdut de agentul comercial în afacerea cu clienții. Statele membre pot prevedea că astfel de împrejurări includ și aplicarea sau nu a unei clauze de interdicție comercială, în înțelesul articolului 20;

(b) volumul compensației nu poate depăși echivalentul unei indemnizații pe un an de zile calculată din remunerația anuală medie a agentului comercial în ultimii cinci ani și, în cazul în care respectivul contract datează de mai puțin de cinci ani, indemnizația se calculează cu ajutorul mediei din perioada respectivă;

(c) acordarea acestei indemnizații nu îl poate împiedica pe agentul comercial să obțină daune-interese.

(3) Agentul comercial are dreptul la repararea prejudiciului datorat încetării relațiilor sale cu comitentul.

Acest prejudiciu decurge, în special, în cazul în care încetarea relațiilor intervine în condițiile în care:

- agentului comercial nu i s-au plătit comisioanele de care ar fi beneficiat din buna executarea a contractului de agenție, în timp ce comitentul obține beneficii substanțiale legate de activitatea agentului comercial;
- în condiții care nu au permis agentului comercial să amortizeze costurile și cheltuielile pe care le-a suportat pentru îndeplinirea contractului de agenție la sugestia comitentului.

(4) Dreptul la indemnizație potrivit alineatului (2) sau la repararea prejudiciului potrivit alineatului (3) poate fi totodată exercitat în cazul în care contractul de agenție este reziliat ca urmare a decesului agentului comercial.

(5) Agentul comercial își pierde dreptul la indemnizație prevăzut la alineatul (2) sau dreptul la repararea prejudiciului în cazurile menționate la alineatul (3), în cazul în care în decurs de un an de la rezilierea contractului nu l-a înștiințat pe comitent că intenționează să beneficieze de drepturile sale.

(6) Comisia prezintă Consiliului, în termen de opt ani de la data aducerii la cunoștință a prezentei directive, un raport cu privire la aplicarea prezentului articol și, dacă este necesar, îi face acestuia propuneri de modificare.

Articolul 18

Indemnizația sau reparația menționate la articolul 17 nu sunt datorate:

- (a) în cazul în care comitentul a reziliat contractul datorită neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către agentul comercial, fapt care ar justifica rezilierea imediată a contractului de agenție în conformitate cu legislația internă;
- (b) în cazul în care agentul comercial a reziliat contractul de agenție și această reziliere nu este justificată de împrejurări care pot fi atribuite comitentului sau din motive de vârstă, infirmitate sau boală a agentului comercial și pentru care acestuia nu i se poate cere în mod obiectiv să își continue activitățile;
- (c) în cazul în care, cu acceptul comitentului, agentul comercial cedează unui terț drepturile și obligațiile pe care le deține în temeiul unui contract de agenție.

Articolul 19

Părțile nu pot deroga de la articolele 17 și 18 în detrimentul agentului comercial înainte de expirarea contractului.

Articolul 20

(1) În sensul prezentei directive, o înțelegere care restricționează activitățile de afaceri ale agentului comercial în urma rezilierii contractului de agenție se va numi în continuare clauză de interdicție comercială.

(2) Clauza de interdicție comercială este valabilă numai în cazul și în măsura în care:

- (a) a fost încheiată în scris și
- (b) se referă la zona geografică sau la grupul de persoane și zona geografică încredințată agentului comercial, precum și la tipul de mărfuri care fac obiectul contractului de agenție.

(3) Clauza de interdicție comercială este valabilă numai pentru cel mult doi ani de la încetarea contractului de agenție.

(4) Prezentul articol nu aduce atingere dispozițiilor din legislația internă care impun alte restricții asupra valabilității sau aplicabilității clauzei de interdicție comercială sau care permit instanțelor să reducă obligațiile părților care rezultă dintr-un astfel de acord.

CAPITOLUL V

Dispoziții generale și finale*Articolul 21*

Nici o dispoziție din prezenta directivă nu poate obliga statul membru să prevadă dezvăluirea de informații în cazul în care acest lucru este contrar ordinii publice.

Articolul 22

(1) Statele membre adoptă dispozițiile necesare pentru a se conforma prezentei directive înainte de 1 ianuarie 1990. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta. Aceste dispoziții se aplică cel puțin contractelor încheiate după intrarea lor în vigoare. Acestea se aplică contractelor aflate în derulare până la 1 ianuarie 1994.

(2) Începând cu data notificării prezentei directive, Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre principalele acte cu putere de lege și acte administrative pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

(3) Cu toate acestea, în cazul Irlandei și al Regatului Unit, data de 1 ianuarie 1990 menționată la alineatul (1) se înlocuiește cu 1 ianuarie 1994.

În cazul Italiei, data de 1 ianuarie 1990 se înlocuiește cu 1 ianuarie 1993 în cazul obligațiilor care decurg din articolul 17.

Articolul 23

Directiva se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 18 decembrie 1986.

Pentru Consiliu

Președintele

M. JOPLING